

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Ammattikorkeakoulujen maahanmuuttajille järjestämä korkeakouluopintoihin valmentava koulutus vuosina 2010–2017

Laura Lepola

Selvityksen lähtökohdat ja tavoitteet

Opetus- ja kulttuuriministeriön toimeksianto, joka perustuu *Maahanmuuttajien koulutuspolut ja integrointi – kipupisteet ja toimenpide-esitykset* – julkaisun kohtaan 17:

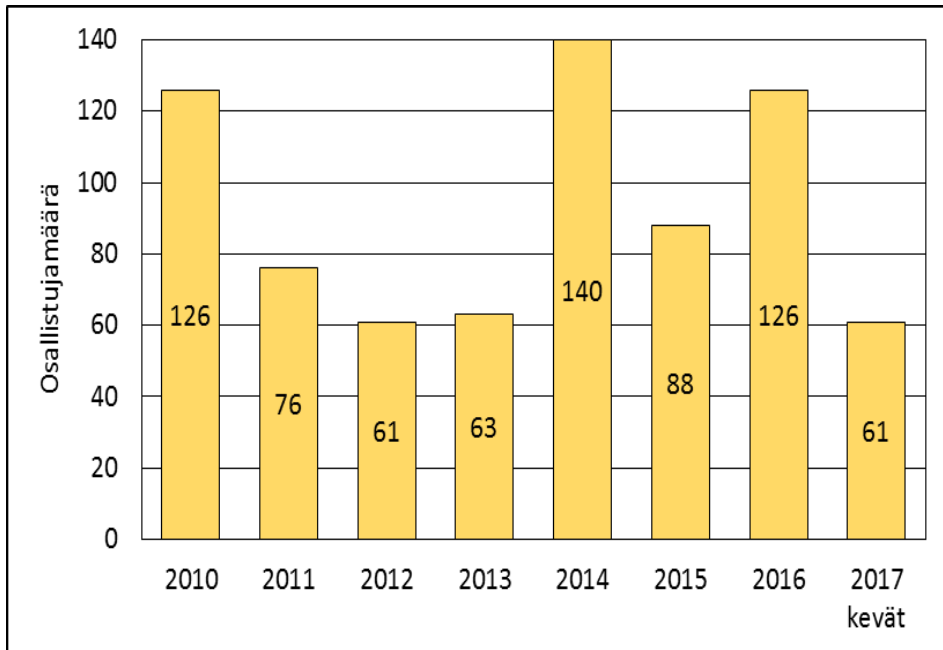
”Selvitetään ammattikorkeakouluissa tarjottavien valmentavien opintojen vaikutusta tutkintotavoitteiseen koulutukseen sisäänpääsyyn. Arvioinnin yhteydessä kiinnitetään huomiota erityisesti korkeakouluopintoihin etenemisen esteisiin. Identifioitujen ongelmakohtien pohjalta luodaan valmentavien opintojen suositukset korkeakouluille. Selvitetään, ja tarvittaessa avataan, maahanmuuttajien valmentavan koulutuksen käyttömahdollisuudet korkeakouluopintojen aikaisina integroituina kieliopintoina. Varmistetaan se, että ammattikorkeakoulujen valmentavan koulutuksen tarjonta on riittävää ja aloittaisesti kattavaa. Lisätään kieliopintoja valmentavan koulutuksen sisällä siten, että opintojen jatkaminen korkeakoulussa helpottuu. Korkeakoulut huolehtivat siitä, että ammattikorkeakoulujen valmentava koulutus toimii jatkossakin väylänä myös yliopisto-opintoihin.”
Maahanmuuttajien koulutuspolut ja integrointi – kipupisteet ja toimenpide-esitykset, Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2016:1 & 2017:5

Tavoitteena

- luoda katsaus Suomessa vuosien 2010 – 2017 aikana järjestetystä valmentavasta koulutuksesta
- selvittää valmentavien opintojen vaikutusta tutkintotavoitteiseen koulutukseen sisäänpääsyyn
- kiinnittää huomiota korkeakouluopintoihin etenemisen esteisiin.

Aineistoa kerättiin haastatteluin (22) ja kyselyllä (112). Lisäksi käytössä oli Korkeakoulujen valtakunnallisen tietovarannon (VIRTA –opintotietopalvelu) ja Opetushallinnon tietopalvelun (Vipunen) tilastot.

Valmentavaa koulutusta järjestänyt 13 ammattikorkeakoulua, osallistujia 714 henkilöä

Korkeakoulujen valtakunnallisen tietovarannon (VIRTA –opintotietopalvelu) ja Opetushallinnon tietopalvelun (Vipunen) mukaan valmentavaa koulutusta on vuosien 2010 -2017 järjestänyt 13 ammattikorkeakoulua ja osallistujia koulutuksiin on ollut 714 henkilöä.

Valmentavaan koulutukseen osallistuneiden määrät vuosittain, aloitusvuoden mukaan (N = 741)*

**Valmentavaan koulutukseen on osallistunut 714 henkilöä, joista 26 henkilöä on osallistunut koulutukseen kaksi kertaa ja yksi henkilö kolme kertaa, jolloin osallistumisia valmentavaan koulutukseen on yhteensä 741.*

Kolmannes valmentavaan koulutukseen osallistuneista on saavuttanut tutkinto-oikeuden korkeakouluun

- Tutkinto-oikeuksista 1/3 sairaanhoitajan (AMK) tutkintoon
- Seuraavaksi eniten tutkinto-oikeuksia myönnetty insinöörin, tradenomin ja sosionomin tutkintoihin (AMK)
 - Tutkinto-oikeudet myötäilevät alapainotteisuuksia
- Vain 10 % tutkinto-oikeuksista myönnetty yliopistoihin
 - Valmentava koulutus ei ole aloittaisesti kattavaa. Koulutus valmentaa ammattikorkeakouluopintoihin, erityisen hyvin sosiaali- ja terveystieteiden sekä tekniikan alalle. Tarjolla ei ole vastaavanlaista valmennusta yliopisto-opintoihin. Valmentavan koulutuksen ei voida nähdä toimivan väylänä yliopistoihin.
- Arviolta neljännes saavuttanut tutkinto-oikeuden avoimen väylän polkuopintojen kautta
- Ammattikorkeakoulut eivät pysty kokonaisvaltaisesti seuraamaan, kuinka moni valmentavaan koulutukseen osallistuneista pääsee tutkinto-opintoihin, heillä on haastattelujen perusteella usein turhan synkkä kuva siitä, kuinka moni valmentavasta koulutuksesta pääsee jatkoon.
- Kaikki valmentavaan koulutukseen osallistuvat eivät tavoittele korkeakouluopintoja
 - Halu päästä ammattikorkeakouluun oli 37 % osallistuneista ensisijainen syy koulutukseen hakeutumiselle
 - Neljännekselle (25 %) ensisijainen syy oli kielitaidon parantaminen ja 14 % töihin pääseminen

Valmentavan koulutuksen toteutumisesta

- Valmentavaa koulutusta toteutettu vaihtelevin tavoin
 - järjestämisen periaatteet, sisällöt ja tavoitteet vaihtelevat ammattikorkeakoulusta ja koulutuksesta toiseen
 - yhtenäisiä linjauksia ja sisällöllisiä suosituksia kaivataan
- Opiskelijat kokeneet valmentavan koulutuksen hyödylliseksi
 - erityisesti suomalaiseseen korkeakoulukulttuuriin tutustuminen ja suomen kielen opiskelu on koettu tärkeäksi
- Valmentavan koulutuksen ryhmät tyypillisesti hyvin heterogeenisiä
 - yksilölähtöisyys ja vahva opinto-ohjaus keskeisiä koulutuksen onnistumisen ja keskeyttämisten ehkäisyn kannalta
- Keskeyttäneiden määrä vaihtelee koulutuksesta toiseen
 - keskimäärin 2/3 osallistujista suorittaa koulutuksen loppuun asti
- Suurin etenemisen este korkeakouluopintoihin on kielitaito
 - heikommin suomea taitavat karsiutuvat herkästi pääsykokeilla pois vaikka muut valmiudet opintoihin saattaisi olla kunnossa
 - tarve kehittää keinoja joilla onnistuttaisiin mittaamaan muitakin opintojen kannalta keskeisiä valmiuksia
- Koulutuksiin vaikeaa löytää tarpeeksi sopivia hakijoita, markkinoinnin onnistuminen tärkeää
 - hakukriteereistä (erityisesti kielitaitotasosta) on jouduttu joustamaan
 - hakukelpoisuuskriteeristä joustaminen problemaattista
 - missä ja miten markkinoidaan?
- Valmentavan koulutuksen rahoitusperiaatteita ei aina tunneta tai ne saatetaan kokea epähoukutteleviksi

Kehittämis ehdotukset

- Yhtenäinen linjaus: mitä valmentava koulutus on, kenelle se on tarkoitettu ja mitä koulutuksella tavoitellaan?
- Sisällölliset suositukset: opintojen laajuus ja kesto, sisällölliset kulmakivet, mahdolliset toteuttamismuodot ja muut onnistuneen valmentavan koulutuksen avaintekijät
- Korkeakoulujen välistä yhteistyötä valmentavan koulutuksen aloittaisen kattavuuden laajentamiseksi
- Opiskelijoiden taidot, tarpeet ja tavoitteet vaihtelevat runsaasti:
 - opinto-ohjaus ja yksilölliset opintopolut tärkeitä koulutuksen onnistumiselle ja keskeyttämisten ehkäisylle
 - aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen on tärkeää
- Kieli karsii: tärkeää kehittää keinoja, joilla onnistutaan mittaamaan muitakin opintojen kannalta keskeisiä valmiuksia. Kielitaidon kehittymistä tutkinnon suorittamisen ohella voidaan vahvistaa integroimalla tutkinto-opintojen ohelle suomen kielen opintoja.